

עם רדת החשכה. אלה גם אלה נוכחו חיש מהר לדעת כי בשנה החמישית לעצמאות ישראל מוטב ליהודי לדעת מתח מחולל ומתי מסתיים חג דתי. איש לא הרחיק לנסוע לכנה מאות מטרים. בפניה הראשונה נעצרה המכונית, שו" טר מרוגז (ולרוב בלתי יב ובלתי מוכשר לנהל שיחה רצינית בעברית) שלל ממנו את רשיון המכונית ורשיון הנהגות. כעבור חצי שעה נדמו הרחובות לחלוטין. מסלולי האספלט הארוכים, עורקיה החיים של החברה המודרנית, דמו לשלד מלובן של פגרי כובשי יפו נזכרו בתמונת העיר המתה, שנכנעה. אחרי שהמכונית הערבית האחרונה נטשה אותה, אולם לעיני רוחם של חובבי היסטוריה לא הופיעה רק תמונה של עיר אבודה, הממתינה לכובשי. לעיניהם הופיעו תמונות מימי הביניים, כשהרחובות היו מיג' רשימישק לילדים וכל שכונה היתה עולם בפני עצמה, מנותקת ומבודדת.

„ההפגנה“

בעשרות מקומות שונים, ללא כל קשר בין אחד לשני, דובר על „ההפגנה“ הרעיון נולד באופן ספונטאני, נתבסס כאילו מעצמו, ליד השולחנות נוצרה התמונה של מאות אלפים של מכוניות כסור עורפי עצים עוגי רוח ברחוב, משליטות את רצון הרוב על רצון המעוט. פה ושם גם נקבעו תאריכים, נערכו תכניות.

היה משהו מיוחד במינו בקונספירציה גלוי ית, כללית זו. כי המעשה שעליו דיבר היה מעשה בלתי חוקי, וכאן היתה נקודת התורפה של כל מאורעות שבוע גורלי, הרהיטנות זה:

בשנה החמישית לקיומה של מדינת ישראל שוב התרגל רובה הגדול של האוכלוסיה, בני כל המפלגות, הגילים והמעמדות (פרט למחנה הדתי) לרעיון כי החוק הוא בלתי מוסרי. שוב הופיעה ממשלה כגוף זה, שהיה צורך לדבר עליו בגוף השלישי — „הם“. ובין „הם“ — „אנחנו“ הפרידה תהום נפשית.

1 בעד. 7 נגד

כיצד קרה הדבר? כיצד יכול היה להתקבל חוק שאינו אלא סטירת לחי לששה מתוך כל שבעה אזרחי המדינה? כיצד יכול היה להתקבל חוק שהיה מוכרח לערער ולקרקע את עצם קיומו של שלטון החוק? החוק הזה הוא ביטוי עליון למשטר המפ' לגתי הרקוב שהפך שלטון המדינה מאז יומה הראשון. משטר זה בנוי על שיטה של

„קלגסי שבת!“

אלא שתושבי העיר לא היו בני ימי הביניים. הם היו בני אחת החברות הנידוניות, התוססות ביותר בעולם כולו. הם לא האמינו מינו נזכות האלוהית של המלך, והם סברו שמרות החוק נובעת אך ורק מהסכמת הרוב. בתיקה עור היו פתוחים באותו ערב שבת. השלטון הדתי טרם שלל, לפי שעה, מעשה חסד זה. ובבתיקה התרכזו הצעירי רים שבבני העיר. כעס גדול נער בהם, כעס גולמי ובלתי מוגדר. בערב הראשון עור היו מהומים מדי לתת דמות להרגשה זו. באותו ערב נולדו, או קמו לתחייה, כמה מושגים. הראשון פגע בשוטרי. אמנם היה ידוע כי המשטרה לא התייחסה באהדה רבה לחוק, וכי איבתה למשרד התחבורה היא שסדבר. אולם החוק הופיע בדמות השוטרים. „קלגסי שבת!“ אמר צעיר מגודל שפם, בעל עבר מחתרתי, בקפה רובל. והמושג נדבק.

מאחורי הסיסמה עמד עולם נפשי שלם. המלה „קלגסי“ היא בעלת מסורת. היא באה לסמל, לצעיר הישראלי, את שליחו המזויין של שלטון עוין, שאין לו אחיה בהמונים, שלטון המצפץ על רגשית האורח ודורס במגפיו את חריותו היסודיות.

רכים מאלה שישבו אותו ערב בקפה כסית, רובל או פינתי היו פעם חברים במח' תרת זו או אחרת. הם לא הגיעו למחתרת זו בדרך של כחשבה הגיונית. הם הגיעו לאר-

הרוב הבלתי דתי אינו מפריע לאעמו הדתי לחיות כדרכו ולחנך את בניו חנוך כרצונו -

- אל יפריע האעמו הדתי לרוב החילוני לחיות את חייו ולהשתעשע כאוות נפשו!

מיקוח ציני מאחורי דלתות סגורות, כשחופש האורח ועניינו החיוניים אינם שווים יותר מאשר מטבעות מישחק בשולחן של פוקר. בבחירות הצביעו 85762 אזרחים בעד הרשימות הדתיות. 601830 אזרחים חים הצביעו בעד הרשימות הבלתי דתיות והאנטי דתיות. המשמעת בי מחנה הדתי היתה חזקה למדי, ודומי ניי שלא היה כמעט אדם דתי אחד, שי לא הצביע למען רבניו. שום ממשלה לא קיבלה ייפוי כוח להטיל כשטר של כפייה דתית על המדינה, אלא להיפך. לוא נערך היום משאל עם על חוקת השבת — ובתנאים אלה היתה כל ממי שלה הגונה או נבונה עורכת משאל עם לפני שניגשה לצער גורלי זה — היתה מתקבלת תוצאה ברורה של 1 בעד ו 7 נגד.

אולם הדימוקרטיה הישראלית, הבי נוייה על מיקוח מפלגתי, אינה דומה לשום דימוקרטיה אחרת בעולם. אין קשר ישיר בין הבחור והנבחר למח' רת יום הבחירות. אין הבחור יכול להמסיר מכתבים על חברי הכנסת שלו כמו באנגליה או באמריקה. כי חברי הכנסת אינו שיך לו אלא למפ' לגה, והקשר שלו עם הבחור הוא חד פעמי — משך שתי דקות בארבע שנים.

מפלגת בעלי הקרחות

נניח לרגע קט כי מחר יתאחדו כל בעלי הקרחות במדינה ויקימו מפלגה של קרחים. מפלגה זו יכולה למנות

כ-10% מקהל הבוחרים — בורגנים ופועלים, מהפכנים ושמרנים, אשר יש להם רק דבר אחד במשותף: הי שגאה לכל אותם אשר יש להם שערות במדינה. 12 חברי הכנסת הק רחים יהיו גושלחץ עצום. חשבון נפלגתי יכול לשכנע את מנהיג מפא"י או מפלגה אחרת) שכדאי להכניס אותם לממשלה — קל יותר לספק את דרישותיהם של בעלי קרחות מא שר את דרישותיהם של מפים או הציונים הכלליים. ההוצאה היתה חוק המצווה על כל אורח לגזוז את שערותיו ולגדול קרחת. שוטרים יבצעו חוק זה, יאסרו כל אדם ששערה בור' דה תזוקר על קודקרו.

מגוחך? לא כל כך. על כל פנים, לא יותר מאשר המצב שנוצר כיום. אפשר היה לתרץ את החוס בחסכוני את השערות הגוונות אפשר למכור תמורת דביום. הקרחות לא תזוקנה למסרקים. אולם גם התירוץ מיותר. שום תירוץ אינו מתרץ את חוק השבת. הוא בגידה צינית של 9 הש רים הבלתי דתיים בממשלה ברצונם המפורש של רבבות ביחריהם. אם היה ספק כל שהוא ביחס לתירוץ החסכוני, הרי בא השבוע עתונו של שר התחבורה, הצופה, בהללויה הבא: יהודים מאמינים ששבת נפלאה כזו לא ראו עיניהם עידן ועידנים, צאו לרחובות עטופים מליתות וזמירות שבת בפיס וריקוד יהודי ברנליס. אשריכם ישראל, אשריכם, שאינם